

Psicologia Mèdica

2015/2016

Codi: 102946

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2502442 Medicina	FB	2	1

Professor de contacte

Nom: Rafael Torrubia Beltri

Correu electrònic: Rafael.Torrubia@uab.cat

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Equip docent

Albert Fernández Teruel

Rosa Maria Escorihuela Agulló

Miquel Àngel Fullana Rivas

Esther Martínez Membrives

Daniel Vega Moreno

Prerequisits

És aconsellable que l'estudiant hagi assolit competències bàsiques en Bioestadística.

Objectius

L'assignatura s'imparteix a segon curs del Grau de Medicina, dins de l'etapa de formació pre-clínica, període dedicat a que l'alumne adquireixi els coneixements bàsics sobre l'estructura i funció del cos humà. El seus objectius generals són que l'alumne:

- Adquireixi un repertori de coneixements sobre els processos bàsics del comportament humà que li permetin discernir en etapes formatives futures entre el funcionament normal i l'anormal.
- Sigui capaç d'interpretar i usar conceptes i mesures derivats de la psicologia bàsica que són emprats habitualment en la pràctica mèdica.
- Enumeri i sigui capaç de discriminar les limitacions i baixos del nostre cervell com a processador d'informació i descrigui les repercussions que tenen tant en la conducta del metge com en la de l'usuari dels serveis de salut.
- Descrigui la relació entre els estats psicològics, els trets de personalitat i les malalties somàtiques.
- Sigui capaç de descriure els trastorns mentals més freqüents i els sistemes de classificació més comuns.
- Sigui capaç de descriure les característiques essencials i les aplicacions dels diversos tractaments psicològics basats en l'evidència que es poden fer servir en la pràctica mèdica.
- Tots aquests objectius han de contribuir a que l'alumne assoleixi un bagatge de competències que han de possibilitar una millor comprensió de la conducta dels usuaris dels sistemes de salut, de la pròpia conducta i de la interacció professional de la salut-usuari.

Competències

- Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.

- Demostrar que comprèn els fonaments de la conducta humana normal i les seves alteracions en diferents contextos
- Demostrar que comprèn la importància i les limitacions del pensament científic en l'estudi, la prevenció i el maneig de les malalties
- Demostrar que comprèn l'estructura i funció dels aparells i sistemes de l'organisme humà normal en les diferents etapes de la vida i en els dos sexes
- Identificar i mesurar els components afectius i emotius de la conducta humana i les seves alteracions
- Obtenir i elaborar una història clínica que contingui tota la informació rellevant, estructurada i centrada en el pacient, tenint en compte tots els grups d'edat, sexe, els factors culturals, socials i ètnics
- Reconèixer el rol de la complexitat, la incertesa i la probabilitat en la presa de decisions de la pràctica mèdica
- Reconèixer els determinants de la salut de la població, tant els genètics com els dependents del sexe, l'estil de vida, la demografia, els factors ambientals, socials, econòmics, psicològics i culturals
- Reconèixer els efectes del creixement, el desenvolupament i l'envelliment sobre l'individu i el seu entorn social

Resultats d'aprenentatge

1. Administrar proves d'avaluació psicològica amb funcions de garbellament, interpretar-ne resultats i establir-hi conclusions
2. Assenyalar els components principals d'una exploració psicopatològica
3. Definir aspectes bàsics de la psicologia del desenvolupament.
4. Definir els principals conceptes i teories dels processos de la motivació i l'emoció
5. Demostrar, en l'activitat professional, un punt de vista crític, creatiu i orientat a la recerca.
6. Descriure els factors determinants del desenvolupament cognitiu i social i de les diferències evolutives entre les persones.
7. Descriure els principals mètodes per classificar la conducta anormal
8. Descriure els principals processos cognitius (pensament, llenguatge, intel·ligència, sensació, percepció, atenció, consciència, memòria, aprenentatge).
9. Descriure la classificació general dels trastorns mentals basada en la CIE de l'OMS i en el DSM
10. Descriure la influència dels processos cognitius (expectatives, atribucions, etc.) en la presa de decisions
11. Distingir els principals mecanismes reguladors dels processos de motivació i emoció
12. Distingir i explicar els diferents mètodes d'investigació en psicologia
13. Distingir les alteracions associades als processos cognitius i de personalitat.
14. Enumerar els avantatges i les limitacions del mètode científic en psicologia
15. Explicar el concepte de trastorn mental
16. Explicar el desenvolupament cognitiu, emotiu i psicosocial de la infantesa, l'adolescència i l'edat adulta.
17. Identificar els canvis més rellevants del desenvolupament humà en cada etapa del cicle vital i els seus efectes
18. Identificar els factors etiològics generals implicats en els trastorns mentals
19. Identificar els problemes de desenvolupament.
20. Identificar formes de mesura dels processos de motivació i emoció i justificar-ne les limitacions
21. Identificar les característiques principals dels trastorns mentals més freqüents
22. Identificar vinculacions entre la motivació i l'emoció, i altres processos psicològics
23. Transferir els coneixements bàsics sobre els processos cognitius i de personalitat a l'àmbit de la salut.
24. Transferir els coneixements conceptuals bàsics sobre els processos de motivació i emoció a l'àmbit de la salut
25. Valorar les relacions existents entre els processos de motivació i emoció

Continguts

CONTINGUTS TEÒRICS

T1. Psicologia i medicina: aspectes conceptuals i metodològics. Definició de psicologia. El mètode científic i la psicologia. Els mètodes d'estudi. Procediments de recollida d'informació. Requisits de les mesures psicològiques. Els tests psicològics. **T2. Desenvolupament.** Conceptes bàsics. Mètodes d'estudi. Natura i

criança. Desenvolupament cognitiu i social a la infància i a l'adolescència. L'edat adulta. L'envelliment. Problemes del desenvolupament. **T3. Pensament i llenguatge.** Resolució de problemes. Judici i presa de decisions. Els biaixos del pensament humà. Estructura i desenvolupament del llenguatge. Relació llenguatge-pensament. Les alteracions del pensament i del llenguatge. **T4. Intel·ligència.** Conceptes bàsics. Avaluació: els tests d'intel·ligència. Estructura de la intel·ligència. Influències genètiques i ambientals. Intel·ligència i salut. Els extrems en intel·ligència. **T5. Sensació i percepció.** Llindars sensorials i mètodes de detecció. Generalitats dels sistemes sensorials. Receptors sensorials i camps receptors. El sistema visual. Constàncies perceptives. Percepció de la profunditat. Il·lusions perceptives. Les alteracions perceptives. **T6. Atenció i consciència.** Tasques d'orientació i atenció. Escorça parietal i frontal. Síndrome de negligència. Localització selectiva. Vigília, son i consciència. Funcions del son. Drogues i consciència. Les alteracions de l'atenció i de la consciència. **T7. Aprenentatges elementals i condicionament clàssic.** Concepte d'aprenentatge en psicologia. Aprenentatges no associatius: habituació i sensibilització. Aprenentatge associatiu entre estímuls: condicionament clàssic. Importància del condicionament clàssic en la conducta humana normal i patològica. **T8. Condicionament instrumental.** Antecedents i desenvolupament del condicionament instrumental. Concepte i components. Tipus de condicionament instrumental: reforçament i càstig. El condicionament instrumental en la modulació de la conducta humana: exemples d'ús en el tractament de psicopatologies. **T9. Memòria.** Concepte i definició. Memòria de treball. Memòria a llarg termini. La recuperació de la informació. Quan la memòria esdevé un problema: amnèsia i hiperamnèsia. **T10. Motivació.** Conceptes generals. Sistemes motivacionals generals i regulació dels estats. Motivació i cognició. Motivació extrínseca i intrínseca. Diferències individuals en nivells motivacionals. Salut, malaltia i canvis motivacionals. **T11. Emoció.** Concepte i funcions de l'emoció. Detecció i interpretació d'emocions. Expressió i comunicació emotiva. Visceralitat i cognició en els estats emotius. Diferències individuals en els estats emotius. Patologia emotiva. **T12. Personalitat.** Conceptes bàsics. Estructura de la personalitat. Avaluació de la personalitat. Influències genètiques i ambientals. Personalitat i salut. Personalitats anormals. **T13. Estrès, salut i malaltia.** Concepte d'estrès. Personalitat i estrès: l'exemple del patró tipus A. Estrès i malalties orgàniques. Introducció a la psiconeuroimmunologia. Prevenir i afrontar l'estrès. **T14. Trastorns psicològics.** Concepte. Classificació i freqüència dels trastorns. Causes dels trastorns psicològics. Personalitat i trastorns psicològics. **T15. Tractaments psicològics en medicina.** Concepte de tractament psicològic. Tipus i eficàcia dels tractaments psicològics. Indicacions dels tractaments psicològics. Tractaments psicològics en medicina.

PRÀCTIQUES

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics.
2. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS-III.
3. Relaxació muscular.

CLASSES VIRTUALS

1. Avaluació del comportament mitjançant els tests psicològics.
2. Els biaixos del pensament humà.
3. Mesura de la intel·ligència mitjançant el WAIS-III.
4. Psiconeuroimmunologia.

Metodologia

Classes teòriques, pràctiques de laboratori, classes virtuals i activitats autònomes (estudi individual, consultes bibliogràfiques o documentals, consulta de Campus virtual i de Moodle).

Activitats formatives

Títol

Hores ECTS Resultats d'aprenentatge

Tipus: Dirigides			
Classes Teòriques	45	1,8	2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25
Pràctiques de laboratori	7	0,28	1, 2, 5, 7, 8, 12, 13, 20, 23
Tipus: Supervisades			
Classes virtuals	15	0,6	1, 5, 10, 12, 13
Tipus: Autònomes			
Estudi individual de l'alumne, consultes bibliogràfiques o documentals, consulta de campus virtual, consultes al tutor o professor.	76	3,04	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25

Avaluació

REQUISITS PER APROVAR L'ASSIGNATURA

Per aprovar l'assignatura cal haver superat amb una nota mínima de 5 cadascuna de les tres parts en què es divideix: a) matèria de teoria dels temes 1 a 7 i classe virtual 2; b) matèria de teoria dels temes 8 a 15 i classe virtual 4; i c) part pràctica i classes virtuals 1 i 3.

L'alumne tindrà dues oportunitats per superar cadascuna de les tres parts: la primera, en les convocatòries d'avaluacions parcials i la segona a l'examen final.

AVALUACIONS PARCIALS

Durant el curs hi haurà dues convocatòries d'avaluacions parcials de l'assignatura. Les dates seran les que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. Aquestes avaluacions, en cas de ser superades, serviran per eliminar matèria de l'examen final. Cada examen donarà lloc a una nota independent. Les preguntes seran d'elecció múltiple amb cinc opcions de resposta i només una opció vàlida.

S'aplicarà una correcció per descomptar els encerts a l'atzar [Puntuació corregida= (encerts -(errors/4))] que serà transformada en una nota que pot variar entre 0 i 10.

La primera convocatòria d'avaluacions parcials constarà de dos exàmens: a) **Primer parcial de teoria**, de 31 preguntes sobre continguts dels temes 1 a 7 de teoria i de la classe virtual 2; i b) **Examen de pràctiques**, de 12 preguntes sobre la matèria de les tres pràctiques de l'assignatura i les classes virtuals 1 i 3.

La segona convocatòria d'avaluació parcial, constarà d'un examen: **Segon parcial de teoria**, de 35 preguntes sobre els temes 8 a 15 de teoria i la classe virtual 4.

Després de la celebració de cada examen, els alumnes disposaran d'un període de 24 hores per enviar a través del Campus Virtual comentaris o reclamacions sobre les preguntes. Amb posterioritat, després de publicada la llista provisional de notes, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

EXAMEN FINAL

Els alumnes que no hagin superat tota la matèria de l'assignatura en les avaluacions parcials, hauran de presentar-se a l'examen final que es realitzarà el dia que fixi l'Equip de coordinació de la Unitat Docent. Aquest constarà de tres parts: a) Primer parcial de teoria; b) Segon parcial de teoria; i c) Examen de pràctiques. Cada alumne només s'haurà d'examinar de la part que no hagués superat prèviament.

Les característiques dels exàmens així com la fórmula per calcular la nota seran les mateixes que les de les avaluacions parcials.

Després de la celebració dels exàmens, els alumnes disposaran d'un període de 24 hores per enviar a través del Campus Virtual comentaris o reclamacions sobre les preguntes. Amb posterioritat, després de publicada la llista provisional de notes, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

Els alumnes que ja hagin superat tota l'assignatura o una part d'aquesta en les avaluacions parcials i que vulguin presentar-se per millorar nota d'una o més parts el dia de l'examen final, podran fer-ho sempre que ho informin al coordinador de l'assignatura, a través del Campus Virtual, amb una antelació mínima de tres dies. La presentació a un examen per millorar nota implicarà automàticament la renúncia a la nota que s'hagués obtingut a l'examen parcial corresponent.

Després de la celebració de l'examen, els alumnes disposaran d'un període de 24 hores per enviar a través del Campus Virtual comentaris o reclamacions sobre les preguntes. Amb posterioritat, després de publicada la llista provisional de notes, es convocarà una sessió de revisió d'exàmens que s'anunciarà amb un mínim de dos dies d'antelació.

Els alumnes que no hagin superat l'assignatura mitjançant exàmens parcials i que el dia de l'examen final no es presentin a l'examen de les parts no superades, seran qualificats com a "**NO AVALUABLE**".

NOTA FINAL DE L'ASSIGNATURA

Nota final = (nota Primer parcial de teoria * 0,35) + (nota Segon parcial de teoria * 0,40) + (nota Examen de pràctiques * 0,25) + (bonificació de 0,05 punts sobre la nota final per cada exercici de classes virtuals lliurat).

Aquesta fórmula només s'aplicarà en el cas que s'hagi aprovat cadascuna de les tres parts de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova objectiva d'elecció múltiple dels coneixements i competències adquirits en les classes pràctiques i en les classes virtuals	25%	2	0,08	1, 5, 12, 13, 23
Proves objectives d'elecció múltiple dels coneixements i competències adquirits en les classes teòriques i en les classes virtuals	75%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25

Bibliografia

Bibliografia específica

MYERS, D. G. (2011). Psicología (9ª ed.). Buenos Aires; Madrid: Médica Panamericana.

Bibliografia de consulta (es pot trobar a les biblioteques de la UAB)

BERGER, K. S. (2007). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. (7ª ed.). Buenos Aires: Médica Panamericana.

CARLSON, N. R. (2013). Physiology of behavior (11th ed). Boston: Pearson/Allyn & Bacon.

- DAVIDOFF, L. L. (2003). Introducción a la psicología (3ª ed.). México: McGraw-Hill/Interamericana.
- DAVIDSON, R. J., SCHERER, K. R., GOLDSMITH, H. H. (Eds.). (2003). Handbook of affective sciences. New York: Oxford University Press.
- KANDEL, E. R., SCHWARTZ, J. H., JESSELL, T. M., SIEGELBAUM, S. A., HUDSPETH, A. J. (2012). Principles of neural science (5th ed). New York: McGraw-Hill.
- PÉREZ ÁLVAREZ, M., FERNÁNDEZ HERMIDA, J. R., FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, C., AMIGO VÁZQUEZ, I. (Coords.). (2003). Guía de tratamientos psicológicos eficaces. Madrid: Pirámide.
- PERVIN, L. A. (1996). The Science of personality. New York: John Wiley & Sons.
- REEVE. J. (2009). Understanding motivation and emotion (5th ed.). Hoboken, NJ : John Wiley & Sons.
- ROLLS, E. T. (2005). Emotion explained. Oxford: Oxford University Press.
- SCHACTER, D. L., GILBERT, D. T., WEGNER, D. M.(2011). Psychology (2nd Edition). New York: Worth Publishers.
- STECKLER, T., KALIN, N. H., REUL, J.M.H.M. (Eds). (2005). Handbook of stress and the brain. Amsterdam: Elsevier.
- TARPY, R.M. (2000). Aprendizaje: Teoría e investigación contemporáneas. Madrid: McGraw-Hill.
- WADE, C., TAVRIS, C. (2003). Psicología. (7ª Ed.). Madrid: Pearson Educación.
- WARD, J. (2006). The student's guide to cognitive neuroscience. New York: Psychology Press.